

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610134 Horsstomyren

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)
nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad
010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610134 Horsstomyren

Kommun: Torsby

Områdets totala areal: 246 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Statligt.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7310 - Aapamyrar

9010 - Taiga

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det primära bevarandevärdena är förekomsterna av naturtyperna Aapamyren och Taiga.

Motivering: Horsstomyren, ett myrkomplex med flarkar av olika typer samt backkärr och sumpskogar, klassades 1980 som en av Värmlands mest skyddsvärda myrar. Taiga, med hemvist för många hotade skogsarter, har historiskt haft en stor utbredning i skogslandskapet, men förekommer välutvecklad numera endast i en mycket begränsad omfattning. Inom området är taigan en viktig del i myrens tillrinningsområde, samtidigt som den i sig har höga naturvärden.

Prioriterade åtgärder: För båda naturtyperna är skydd från naturfrämmande antropogen påverkan angelägen. För taigan är dynamik genom brand och andra naturliga störningar viktiga. I brist på sådana kan naturvårdsbränning och andra dynamiskskapande skötselinsatser komma att behövas. Området är skyddat som naturreservat sedan 2000.

Beskrivning av området

Horsstomyrens Natura 2000-område ligger norr om Långberget, cirka 470 m ö h. Myrmosaik och naturskog präglar området. Centralt i området ligger Horsstotjärnen som i norr och söder omges av myrar av olika typ och med olika formelement. Horsstomyrens myrkomplex, med ett system av välutvecklade flarkar, varav en del är mycket stora, utgör ett representativt exempel på naturtypen aapamyren.

Väster om myrområdet ligger Vålhallberget och Storberget (633 m ö h). I dessas sluttningar mot myren finns grandominerade naturskogar med inslag av lövträd. Förekomst av gamla brandstubbar visar att området har utsatts för skogsbränder.

Vid översiktliga inventeringar av flora och fauna har totalt 45 signalarter och 25 rödlistade arter noterats, vilket indikerar höga naturvärden och ett högt skyddsvärde.

I området finns vid sidan om de relativt opåverkade naturskogsbestånden också en del bestånd som är mer påverkade av skogsbruk. Contorta-tall förekommer i begränsad omfattning i området. Området blev naturreservat år 2000. Höga naturvärden i angränsande skog resulterade i ett nytt beslut 2011 med en arealutvidgning utanför Natura-området. Syftet med reservatet är att bevara aapamyren och den grandominerade barrnaturskogen med sina växt- och djursamhällen, samt olika strukturer som är viktiga för dessa samhällen.

Bevarandemål

Det övergripande bevarandemålet är att aapamyren och den grandominerade barrnaturskogen med sina växt- och djursamhällen endast påverkas av naturliga processer.

Se även bevarandemål för respektive för området utpekade naturtyp och fågelart.

Vad kan påverka negativt

Horsstomyrens Natura 2000-område ingår i Horsstomyren-Storbergets naturreservat. Reservatets föreskrifter bedöms på ett fullgott sätt hantera direkta hotbilder mot de naturtyper och arter som finns inom området. Åtgärder som sker i det runtomliggande skogs- och myrlandskapet kan dock indirekt utgöra hot mot områdets naturvärden. För att tillfredsställa de olika fågelarternas krav på tillräckligt stora arealer lämplig livsmiljö krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn vid skogsbruksåtgärder i det omgivande landskapet närmast reservatet. Påverkan genom luftledes kemisk deposition och tillförsel av kemikalier via tillrinnande vatten kan riskera att medföra negativa effekter för känsliga arter, sannolikt i först hand kryptogamer. Förekomst av contorta-tall utgör ett hot mot inhemska trädarter.

Hot mot för området utpekade naturtyper och arter redovisas under egna rubriker.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter

uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk:

- Östra delen av Natura 2000-området ingår i riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB.
- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Beslutade föreskrifter och skötselplan för naturreservatet Horstomyren - Storberget. Hela Natura 2000-området omfattas av skydd som naturreservat.
- Natura 2000-området utgör en del av Långberget som omfattas av landskapsbildsskydd (19 § Naturvårdslagen). Avverkning av skog får inte ske utan Länsstyrelsens tillstånd.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- För markavvattning råder tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.
- Koncession eller tillstånd krävs för torvtäkt (9 kap. miljöbalken, lagen om vissa torvfyndigheter 1985:620).
- Tillstånd till bergtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- Tjäder, järpe och orre får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) övrig tid är de fredade. Övriga ingående fågelarter är fredade året runt (3 § Jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller samtliga fågelarters ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder.
- Tillståndsplikt gäller för utsättning av fisk (Fiskerilagen 2 kap 16 §).
- Centrala delen av Horstomyren utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 i våtmarksinventeringen.
- Centrala delen av Horstomyren ingår i myrskyddsplanen.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

- Områdets brandspår och dagens naturvärden indikerar att naturvårdsbränning är en viktig skötselmetod som bör övervägas om utvecklingen av skogsmiljön går mot ensartade bestånd genom brist på naturlig dynamik. Därför bör beståndsförhållanden och utvecklingen för brandgynnade arter följas upp.
- Det bör utredas i vilken omfattning contorta-tall förekommer inom området. En större mängd motiverar framställning av en plan, vilken därefter används för att genomföra en samlad sanering av dessa bestånd, eventuellt samordnat med andra reservat i regionen med större insatsbehov. Smärre förekomster saneras utan föregående planläggning som en utökad del i reservatets ordinarie skötsel.
- Om det visar sig att störningskänsliga fågelarter störs av besökare kan förordnande om fågelskyddsområde (tillträdesförbud 1 april – 31 juli) bli aktuellt i vissa delar av Natura 2000-området. Omfattningen av störning i området idag är okänd. Bedömning av störningsrisk bör därför göras utifrån en för frågeställningen riktad fågeltaxering, i första hand inom myr-/sjö-området.

Några ytterligare för området generella bevarandeåtgärder än de ovan beskrivna eller hänvisade till bedöms i nuläget inte aktuella. Se dock beskrivning av specifika bevarandeåtgärder för utpekade naturtyper och arter.

Bevarandetillstånd

Se respektive beskrivning av bevarandetillstånd för de utpekade naturtyperna och arterna.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7310 - Aapamyrar

Areal: 56,99 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Aapamyr är ett hydrologiskt sammanhängande myrkomplex, som normalt domineras av kärr eller blandmyr i de centrala delarna. Myrtypen förekommer i alpin och boreal biogeografisk region. Den är nordlig och bäst utbildad ovan Limes Norrlandicus. De sydligaste aapamyrarna förekommer i södra Värmland och Västmanland.

Typisk aapamyr består av strängflarckkärr eller olika typer av blandmyrar. Andra myrtyper som därutöver kan ingå i ett aapamyrkomplex är t. ex. mossar av nordlig typ, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr (, vilka kan vara fattiga, intermediära eller rika), källor och källkärr, palsmyrar, sumpkärr och sumpskog på torvmark.

Aapamyren är normalt större än 20 hektar och kan vara öppen eller trädklädd.

Viktiga strukturer är strängar och flarkar och andra naturligt förekommande hydromorfologiska strukturer. Aapamyren ska också ha en intakt hydrologi, näringsfattig vattenkemi och en god vattenkvalitet.

För att aapamyrkomplexets olika strukturer (t ex. tuvor, strängar, flarkar, flarkgölar) och olika vegetationstyper ska upprätthållas erfordras intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad vattenkemi.

Strukturerna och vegetationen är i sin tur en förutsättning för många av de typiska arterna som har sin livsmiljö inom naturtypen. Gynnsamt tillstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området respektive på biogeografisk nivå, eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

För att våtmarkskomponenters värde med lång skoglig kontinuitet ska upprätthållas måste skogsbruk undvikas. Eventuellt skogsbruk på fastmarksholmar eller anslutande fastmark måste ske med stor naturvårdshänsyn.

Den nationella statusen i den boreala regionen bedömdes 2007 som icke gynnsam. Orsaken är att många aapamyrar är hydrologiskt påverkade och flera av de typiska arterna har dålig status. Fortsatt påverkan från skogsbruk, framför allt i skogs-myrmosaiker, och fortsatt hydrologisk störning genom storskalig dikesrensning ger dessutom negativa framtidsutsikter.

Horsstomyrens aapa-myrkomplex innehåller förutom aapamyr även myrsjö, öppna mossar och kärr, rikkärr och skogbevuxen myr. Strängflarckkärr och det stora inslaget av andra kärrtyper är karaktäristiskt. Utöver stora, välutvecklade strängflarckkärr finns backkärr, plana kärr och gungflyn. Kärren domineras av fattigkärrsvegetation med inslag av intermediär till rik flora. I det norra strängflarckkärrs södra del, vid gränsen till Horsstotjärn, finns större inslag av rikkärrsvegetation och rik förekomst av järnockra. Vass förekommer ställvis rikligt i rikkärret och i övrigt påträffas kärllväxter som dvärglumner, gräsull, kärrull, ängsnycklar, ängsvädd och vitag. Bland rikkärrsmossorna förekommer röd skorpcionmossa, korvskorpcionmossa, fetbålmossa och krokvitmossa. Utöver nämnda arter växer ett flertal för aapamyr typiska arter på Horsstomyren, t ex kallgräs, snip, björnbrodd, guldspärrmossa, mässingmossa, flaggvitmossa och drågvitmossa. Den kalkindikerande björnbrodden är en sällsynt art i Värmland. Utöver olika kärrtyper finns inslag av öppna svagt välvda mossar och skogbevuxen myr. I myrens nordvästra del finns en tallmyr med gamla torrakor och förekomst av varglav (rödlistad).

Horsstomyren förefaller vara nästintill opåverkad av mänskliga ingrepp. I den sydligaste delen

av myren finns dock ett relativt djupt och nyligen upptaget dike. Hur stor del av myren som påverkas av diket är okänt.

Med undantag av den del av myren i söder där dikning skett och några oklassade mindre kantytor av skogbevuxen myr har myren bedömts vara av fullgod Natura-naturtyp.

Bevarandemål

Arealen av Apamyrar (7310) ska vara minst 56,99 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken (eller dito körspår). Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Öppna vattenytor och flarkar ska finnas i riklig utsträckning. Vattenkemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Våtmarken ska i huvudsak vara öppen, där busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. Omgivande skog ska lämnas orörd för att bibehållas eller utvecklas mot naturskogskaraktär. I huvudsak stabila förekomster av naturtypens typiska arter, med undantag för förändringar som kan klassas som naturliga eller en effekt av restaureringsåtgärd.

Negativ påverkan

Generella hot mot naturtypen:

- Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning och andra markavvattande åtgärder liksom dämning påverkar naturtypens hydrologi och vattenkemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande mark kan påverka naturtypen.
- Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.
- Anläggande av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller vattenkemin i ett område.
- Skogsbruk i närområdet. Avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myr och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen ut på myren.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i naturtypen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning i närheten kan också skada naturtypen genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av kväve gör att naturtypens vegetationssammansättning förändras med resultat att mängden vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

Områdets reservatsföreskrifter bedöms förhindra ovannämnda hot från aktiviteter inom området, men inte hot från verksamheter i omgivningen eller annan indirekt påverkan.

Vid samråd och tillståndsprövning i anslutning till området är det viktigt att hela myrkomplexets tillrinningsområde beaktas.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Igenläggning av dike i södra delen av myren.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt i huvuddelen av myren. Oklarhet om påverkansgraden från dikesförekomsten i södra delen och om de oklassade skogsmyrarnas Natura-naturtypsstatus gör att bevarandetillståndet behöver klassas som oklart för berörda delar. Myrens strukturer och avrinning indikerar att nämnda dike inte påverkar norr om tjärnen.

9010 - Taiga

Areal: 111,32 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Taiga förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och i typfallet på produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan ha en lägre krontäckning. Skogen ska vara eller likna, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Taiga karakteriseras av flerskiktade bestånd, gamla träd, död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen, där olika typer av substrat bildar viktiga förutsättningar för främst kryptogamer, insekter och fåglar. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

För att den ingående naturtypen västlig taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik, såsom stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Taigan inom Horsstomyren är varierad med ställvis mycket grova och/eller senvuxna stammar, flerskiktade granbestånd och riklig förekomst av lågor. Ställvis förekommer rikligt med gammal björk (som sannolikt uppkommit efter skogsbrand), spridd förekomst av asp i olika dimensioner, en hel del stamformad rönn och enstaka, mossbelupna jättesälgar. En mindre del utgörs av sumpskog.

Contorta-tall förekommer i området, men omfattningen är inte klarlagd.

I skogsområdet finns kärllväxtarter som fjälltolta, kransrams, knärot, korallrot och spindelblomster. Av lavar som är missgynnade av traditionellt skogsbruk förekommer t ex långt broktagel (hotklass EN enligt rödlistan), broktagel (hotklass VU), grymig gelélav (hotklass VU) och norsk näverlav (hotklass VU). En relativt vanlig naturskogsindikerande art är lunglav, vilken förekommer mycket rikligt på rönn och asp samt på några björkhögstubbar och granar. Ett tjugotal arter av vedsvampar har noterats, bl a fläckporing (hotklass VU). Lavskrika, spillkråka och tretåig hackspett, tjäder och järpe förekommer i området.

Naturtypen taiga i Natura 2000-området har, med undantag för två mindre sumpskogsbestånd, vid basinventering bedömts utgöra icke fullgod Natura-naturtyp. Orsaken är avsaknad av den mängd och variation av död ved, som behövs för att nå upp till kriteriet för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av Taiga (9010) ska vara minst 111,32 ha. Dynamik och olika strukturer skapas genom

småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, naturlig hydrologi och naturliga störningar såsom stormfällningar, brand, översvämningar och insektsangrepp. Skogen innehåller olika trädarter till följd av störningsdynamiken och successioner. Skog med hög krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Förekomsten av gamla träd ska minst vara tämligen allmän. Förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska arter som gynnas av skoglig kontinuitet ska förekomma.

Negativ påverkan

Generella hot mot naturtypen:

- Avverkning i olika former reducerar förekomsten av och minskar framtida förutsättningar för lämpliga strukturer. Avverkning på angränsande mark kan påverka taigans lokalklimat negativt.
- Brist på naturliga, dynamiska krafter såsom brand, ras och översvämning.
- Produktionshöjande åtgärder, såsom gödsling, markberedning och dikning
- Konkurrens från främmande trädslag.
- Exploatering och omfattande markslitage.
- Fragmentering genom t.ex. byggande av skogsbilvägar.
- Betestryck från klövvilt (som kan hämma lövträdets föryngringen).
- Luftburen påverkan genom nedfall av kemiska ämnen (förgiftningsrisker) och kväveföreningar (både försurnings- och gödningseffekter som påverkar flora och vegetation).

Områdets reservatsföreskrifter bedöms förhindra ovannämnda hot från aktiviteter inom området, men inte hot från verksamheter i omgivningen eller annan indirekt påverkan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

1. Dokumentation av beståndsutvecklingen med avseende på dynamikrelaterade strukturer, t ex död och döende ved i olika stadier, luckighet och olikåldrighet.
2. Vid dokumenterad brist på naturlig dynamik och utveckling mot ensartade bestånd och brist på viktiga strukturer bör naturvårdsbränning övervägas. I övervägandet ska de samlade naturvärdena samt tekniska och säkerhetsmässiga aspekter på bränning i området inkluderas.
3. Som ersättning för eller komplettering till bränning kan andra dynamiskskapande åtgärder, t ex ringbarkning och luckfällning av träd, aktualiseras.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för taigan i området bedöms utifrån basinventeringsresultatet som icke gynnsamt.

A001 - Smålom, Gavia stellata

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smålommen (A001) häckar i små, fisktomma myrgölar med små gungflyholmar och med flacka gungflyartade stränd i dessa län: G, F, N, O, E, U, T, S, W, X, Y, Z, AC och BD, med koncentration till Värmland-Bergslagen-Dalarna. Arten har under en lång period uppvisat en negativ populationstrend både i Europa och i Nordamerika. Det verkar dock som om nedgången i Sverige har avstannat och att möjligen en viss återetablering har skett efter millenieskiftet. Antal par beräknades 2012 till 1600.

Smålommen är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin NT (Nära hotad).

Lämpliga häckningsplatser utgörs framförallt av fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. För att lyfta från vattnet behöver smålommen vid vindstilla ha minst 40 m startsträcka. För en rund tjärn motsvarar det en yta av 0,13 hektar. Det är viktigt att vattenståndsförhållandena vid boplatserna är ostörda. Närhet till fiskinnehållande vattendrag och störningsfria häckningsområden är ett krav. Smålommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur (fisk upp till 20 cm), vilket i svenska invatten innebär främst småvuxen mört- eller laxartad fisk eller vatten med goda bestånd av siklöja. Under häckningstid utsträcks provianteringsturerna till fiskrika vatten upp till cirka 10 km från häckningslokalerna.

Arten är långlivad med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt.

Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är mest störningskänslig under ruvningen, som sker under perioden mitten av maj – början av juli. För att undvika onödigt störning får rastplatser och liknande anläggningar ej placeras i direkt anslutning till artens häckningslokal. Likaså bör stigar/leder och vägar ej dras i närheten av häckningsplatsen (minst 250 m avstånd, i öppen terräng längre avstånd).

Under den senaste tioårsperioden finns en notering under häckningstid av ett par smålom i lämplig miljö.

Bevarandemål

Smålom ska häcka i området.

Negativ påverkan

* Försurning av viktiga fiskevatten kan innebära utglesade bestånd av bytesfisk. Förhöjda kvicksilverhalter i ägg har uppmätts från försurningsdrabbade områden, något som kan medföra försämrade reproduktion.

* Igenväxning av häckningstjärnar p.g.a. ökat kvävenedfall kan vara ett långsiktigt problem.

* Markavvattning och rensning i utloppet till häckningstjärnar medför att stränder och holmar får kanter och överhäng (lommarna kommer inte upp till boplatserna) och häckningsöar kan bli landfasta, vilket ökar risken för predation. Även markavvattning i marker närbelägna häckningstjärnarna kan påverka vattennivån i tjärnen.

* Arten är känslig för mänsklig störning på häckningsplatsen under maj – juli.

* Vintertid utgör oljeutsläpp och risken att fastna i fiskeredskap hot mot arten i bl.a. Östersjön.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk:

Smålommen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.

Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av smålom, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a§ MB krävas.

Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet).

Smålommen är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Smålommen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Smålommen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Behov av ytterligare generella bevarandeåtgärder (ej fastställda av Naturvårdsverket):

En kartläggning av huvuddelen av häckningslokalerna bör göras, så att dessa och anslutande marker kan få vederbörligt skydd mot markavvattning och rensning i utloppet.

Tillse att fisk inte utplanteras i smålommens häckningstjärnar.

I den mån smålommens fiskevatten är påverkade av försurning bör detta vägas in vid prioriteringen av framtida kalkningsinsatser. Smålommens häckningstjärnar med omnejd får dock ej kalkas, eftersom strandvegetation och boplatser kan komma att påverkas negativt.

Arten bör inventeras regelbundet och långsiktigt så att trender i häckningsframgång upptäcks tidigt. Fördelaktigt vore om arten ingick i länens miljöövervakning.

För Horsstomyren bör undersökas om smålommens häckningsförutsättningar riskerar att försämrans genom närheten till vandringsled. Om risk bedöms föreligga, bör berörd led dras längre från tjärnen.

Bevarandetillstånd

Horsstotjärnen är bedömd som en lämplig häckningslokal för smålom, samtidigt som risken för störning genom närheten till vandringsled finns. Bevarandetillståndet bedöms som oklart p g a fåtaliga dokumenterade förekomster.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Järpen föredrar äldre, flerskiktade och luckiga naturskogar med inslag av lövträd. Vintertid är knoppar och hängen av björk, al, sälg och vide en viktig del i födan. Närhet till fuktiga miljöer med god tillgång på insekter är speciellt viktigt för arten sommartid. I starkt fragmenterade skogslandskap med isolerade bestånd mindre än 25 ha saknas arten i allmänhet.

Järpen häckar i samtliga län utom på Gotland. Den saknas även på Öland. Den svenska järpepopulationen har uppskattats till drygt 100 000 par och har bedömts som stabil. Det svenska beståndet beräknas utgöra cirka 17 % av det europeiska utanför Ryssland. Någon direkt hotbild mot artens fortlevnad i Sverige finns inte.

Järpen behöver tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhängen samt björkknopp. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av täta granbestånd. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km.

För att järpe ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med förekomst av skydd i form av framför allt täta skogsbestånd med självföryngring av gran med inslag av lövträd.

Under 2017 har häckning konstaterats i området.

Bevarandemål

Järpe ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av tät granskog med lövinslag på fuktig mark med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

De främsta generella hoten mot järpen är:

- Ett intensivt och storskaligt skogsbruk och som även påverkar hydrologin.
- Gallring och röjning i barrskog i anslutning till surdråg, alkärr och andra lövträdsrika partier.
- Stark fragmentering av skogslandskapet med isolerade lämpliga bestånd mindre än 25 ha.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången.
- Jakt.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

- Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13-14 och förordningen om vattenverksamhet).
- Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt, baserat på förekomsten av lämplig häckningsmiljö och dokumenterad häckning.

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjäder kräver större sammanhängande skogsområden, 300-400 ha, som innehåller en variation ifråga om olika successionsstadier av skog samt förekomst av våtmarker för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. Den svenska populationen har uppskattats till 350 000 par och den värmländska till 15 000 par (2012). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. På norra Öland försvann de sista tjädrarna under 1980-talet. Starka minskningar har under de senaste 30 åren registrerats i Götaland och Svealand och även lokalt i Norrland. Totalt sett bedöms dock inte tjädern vara hotad i Sverige. Den svenska stammen utgör ca 10 % av det europeiska beståndet (inkl. europeiska Ryssland).

Tjädern rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 kvadratkilometer och där arten är starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. I en tjäderbiotop måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Vintertid kräver arten förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar, då den under vintern till stor del livnar sig på tallbarr och tallskott. Sommartid påträffas tjädern i mycket skiftande skogsmarker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnar sig på insekter.

Vid naturinventering 1998 gjordes flera observationer av tjäder. Dessutom noterades spillning och tjäderbetade tallar.

Bevarandemål

Tjäder ska regelbundet finnas i området, som ska innehålla lämpliga spelplatser i äldre naturskogsartade skogsbestånd, våtmarker med god tillgång på föda (bl.a. insekter, tallbarr och tuvull).

Negativ påverkan

De främsta generella hoten mot tjädern bedöms utgöras av:

- Storskaligt skogsbruk, t.ex. fragmentering främst på landskapsnivå och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.
- Störning vid spelplatser.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Jakt.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk:

- Tjädern får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och

döda exemplar av tjäder som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 1314 och förordningen om vattenverksamhet).
- Tjädern är upptagen i Bilaga II i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt, baserat på dels att för arten lämplig häckningsmiljö finns i området och dels gjorda observationer under häckningstid. Dessutom bidrar flera närliggande skyddade skogsområden till att upprätthålla ytterligare miljöer för artens reproduktion i trakten.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Trana förekommer numera som häckfågel över hela landet utom på kalvfjäll. Det har skett en mycket kraftig ökning (150-250 %) av populationen de senaste 30 åren, som nu beräknas uppgå till 30 000 par. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar också på en ökande trend med avseende på populationens storlek i länet.

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m.

Häckningen kan påbörjas redan i april. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

För att trana ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Möjlighet att bygga bo oåtkomligt från marklevande rovdjur.
- Grunda vattenområden för vila och/eller övernattning.
- Tillgång till störningsfria områden.

Vid inventering 1998 noterades en sannolik häckning.

Bevarandemål

Trana ska förekomma i området. Det ska finnas häckningsmiljöer för arten i form av öppna myrmarker med god tillgång på föda, såsom insekter och grodor.

Negativ påverkan

Med utgångspunkt från områdets lokala förutsättningar bedöms de främsta hoten mot tranan utgöras av:

- Mänsklig störning i närheten av häckningsmiljö.
- Luftburen giftspridning.
- Luftburen gödnings- och försurningspåverkan.

Generella hot mot arten:

- Minskad eller upphörd hävd av kulturbetingade häckningsmiljöer.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Predation av mink.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk:

- Tranan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av trana. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder förvaring av levande exemplar av trana.
- Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a§ MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet).
- Tranan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Tranan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Tranan är upptagen i AEWAs (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Övriga bevarandeåtgärder

Fältinventering för att utröna artens status i området.

Bevarandetillstånd

Lämplig häckningsmiljö finns inom området, men myrviddens centrala areal (c:a 10-15 ha) kan vara i minsta laget. Förekomsten av närliggande vandringsled kan innebära störningar. Dessa förhållanden i kombination med fåtaliga dokumenterade förekomster gör att bevarandetillståndet klassas som oklart.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenan är en vanlig häckfågel på sankar stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar i mellersta och norra Sverige. I södra Sverige är arten betydligt ovanligare. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Den totala populationen i Sverige, 130 000 par (2012), visar dock inte någon minskande trend under perioden 2001-2012.

De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Grönbenan kommer normalt till häckplatsen i maj och påbörjar häckningen snart därefter. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

För att grönbena ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till öppna våtmarksmiljöer, gärna med dyiga, flacka stränder.

Under 2017 har minst ett tiotal grönbenor noterats i området under häckningstid i lämplig häckningsmiljö.

Bevarandemål

Grönbena ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i orörda våtmarksmiljöer.

Negativ påverkan

De främsta generella hoten mot grönbenan är:

- Utebliven hävd på sankar stränder (sydsvenska beståndet). Minskande hävd av raningar och silängar (norra Sverige).
- Dikning av myrmark som bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr (tidigare och främst södra Sverige).
- Storskalig torvbrytning (främst norra Sverige och eventuellt ökande hot).
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk:

- Grönbenan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.

- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av grönbena, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a§ MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet).
- Grönbenan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Grönbenan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Grönbenan är listad i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Det är inte klarlagt hur många par som finns inom området, men förmodligen skulle de mer eller mindre öppna våtmarksområdena som finns i området kunna inhysa åtminstone några par. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den tretåiga hackspetten är en nordlig art i landet och förekommer huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar, ofta i sumpskogar. Sydgränsen ligger i Dalsland, norra Västergötland och norra Östergötland. I området upp till det huvudsakliga utbredningsområdet, som sträcker sig från mellersta Värmland, Dalarna och Gästrikland norrut till finska gränsen, har arten dock en oregelbunden och sällsynt förekomst. Tillfälliga häckningar har konstaterats på sydsvenska höglandet ner till Hallandsåsen i Skåne.

Vid rik födotillgång i form av vedlevande insekter (i t.ex. brandfält och äldre alstrandskog) kan den tretåiga hackspetten även förekomma i andra skogstyper än granskog. Lämpliga häckningsplatser är grova stammar av främst, asp, tall eller bok. Häckningsreviret är i storleksordningen 25-100 ha.

Arten är mer rörlig än många andra hackspettar, eftersom barkborrar är en viktig föda och den tretåige följer dess variationer i förekomst.

Det svenska beståndet har uppskattats vara 11 000 par (2012). Från att tidigare ha varit en allmän till tämligen allmän häckfågel i Sverige har arten på många håll minskat kraftigt, eller helt försvunnit under senare hälften av 1900-talet. Minskningen i de kustnära, av skogsbruk hårdast påverkade delarna av Norrland uppgår förmodligen till minst 80 %. Som en följd av detta har tyngdpunkten i artens förekomst i norr gradvis förskjutits allt längre in mot de klimatiskt mer utsatta och totalt sett mindre produktiva fjällnära skogsområdena.

Den tretåiga hackspetten är rödlistad inom kategorin Nära hotad (NT).

För att tretåig hackspett ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Naturskogsmiljöer bestående av olikåldriga bestånd med hög andel döda och döende träd, vindfällen, kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd, brandfält, sumpskogar med hög självgallring etc.

Under 2017 har häckning konstaterats inom området.

Bevarandemål

Tretåig hackspett ska förekomma i området. Det ska finnas lämpliga födosöks- och häckningsmiljöer i form av olikåldrig naturskog med stort inslag av döda eller döende träd med god tillgång av vedlevande insekter.

Negativ påverkan

De främsta generella hoten mot den tretåiga hackspetten är:

- Det moderna intensiva skogsbruket, som lett till en kraftig minskning av arealen opåverkad skog och därmed av den samlade förekomsten av död ved i skogen. Även omfattande dikning av sumpskogar har lett till en minskning av det totala livsutrymmet för arten.
- Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, såväl på beståndsnivå som på landskapsnivå, som bidrar till att splittra beståndet.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk

- Tretåig hackspett är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tretåig hackspett, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 1314 och förordningen om vattenverksamhet).
- Tretåig hackspett är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Övriga bevarandeåtgärder

-

Bevarandetillstånd

Lämplig häckningsmiljö för tretåig hackspett bedöms finnas i området. Gjorda häckningsfynd av arten under senare tid gör att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orren häckar på hedar, mossar och i skogsmark samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder i hela landet utom på Öland. Arten har minskat kraftigt i Sverige de senaste 30 åren (48-65 %), men ökat de senaste 10 åren (4-38 %). Populationen har dock varit relativt stabil de senaste 15 åren och bedöms som livskraftig. Resultat baserat på standarddruttr i Värmland 2002-2013 visar inte någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

Under sommarhalvåret är födan varierad, där vegetabilier dominerar (bl.a. blåbärsblom är en viktig komponent), medan björkknoppar är den viktigaste födan under vinterhalvåret. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 kvadratkilometer.

För att orre ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på häckningsmiljöer såsom hedar och mossar samt tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder.
- God tillgång på insekter är mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.
- God tillgång på björkknoppar under vinterhalvåret.

Det saknas dokumenterade förekomster av arten inom Horsstomyren.

Bevarandemål

Orre ska regelbundet förekomma inom området.

Negativ påverkan

De främsta generella hoten mot orren utgörs av:

- Minskad förekomst av öppna miljöer (t ex stora ljungedar).
- Tätare skogar genom upphört skogsbete och genom att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned.
- Minskningen av stora brandfält med efterföljande lövuppslag genom att bränder som regel släcks direkt.
- Skogsbrukets inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar istället för lövrika, luckiga och flerskiktade skogar minskar födounderlaget, t.ex. björkknoppar vintertid.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk:

- Orren får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av orre som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd

enligt 7 kap. 28 a § MB krävas.

- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13-14 och förordningen om vattenverksamhet).
- Orren är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Övriga bevarandeåtgärder

Fältinventering för att utröna artens status i området.

Bevarandetillstånd

Området bedöms innehålla lämplig livsmiljö för arten, men avsaknad av dokumenterad förekomst gör att bevarandetillståndet klassas som oklart.

Dokumentation

- ArtDatabanken SLU. Artfakta. (<http://artfakta.artdatabanken.se>)
- Artportalen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Artuppgifter - sökning 2017-08-25. (<http://www.artportalen.se>)
- Ehrenroth, B. & Schützer, J. 1996. Värmländsk natur - en reseguide. 3:e upplagan. Trio Tryck AB, Örebro.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området Horsstomyren, SE0610134. Fastställd 2006-03-15.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2011. Beslut om bildande av naturreservatet Horsstomyren-Storberget. Beslut 2011-09-19.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2016. Basinventering inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1997. Våtmarksinventering i Värmlands län. Opublicerad.
- Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Natura-2000/.
- Naturvårdsverket. 1994 Myrskyddsplan för Sverige.
- Sveriges Ornitologiska förening 2012. Fåglarna i Sverige - antal och förekomst.
- Taigaekologerna. 1999, Skogsområden i S-län. Stencil Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. Karlstad.
- Wilde, F. 1998. Horsstomyren- Inventering av ett skogs- och myrområde i norra Värmland. Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. Karlstad.

För järpe:

- ArtDatabanken. 2014. Sammanställning av populationsuppgifter för fåglar från artikel 12-rapporteringen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2014. Häckande fåglar i Värmland. Trender för arter och miljöindikatorer baserat på standarddruttsdata 1998-2013. Publikationsnummer 2014:19.

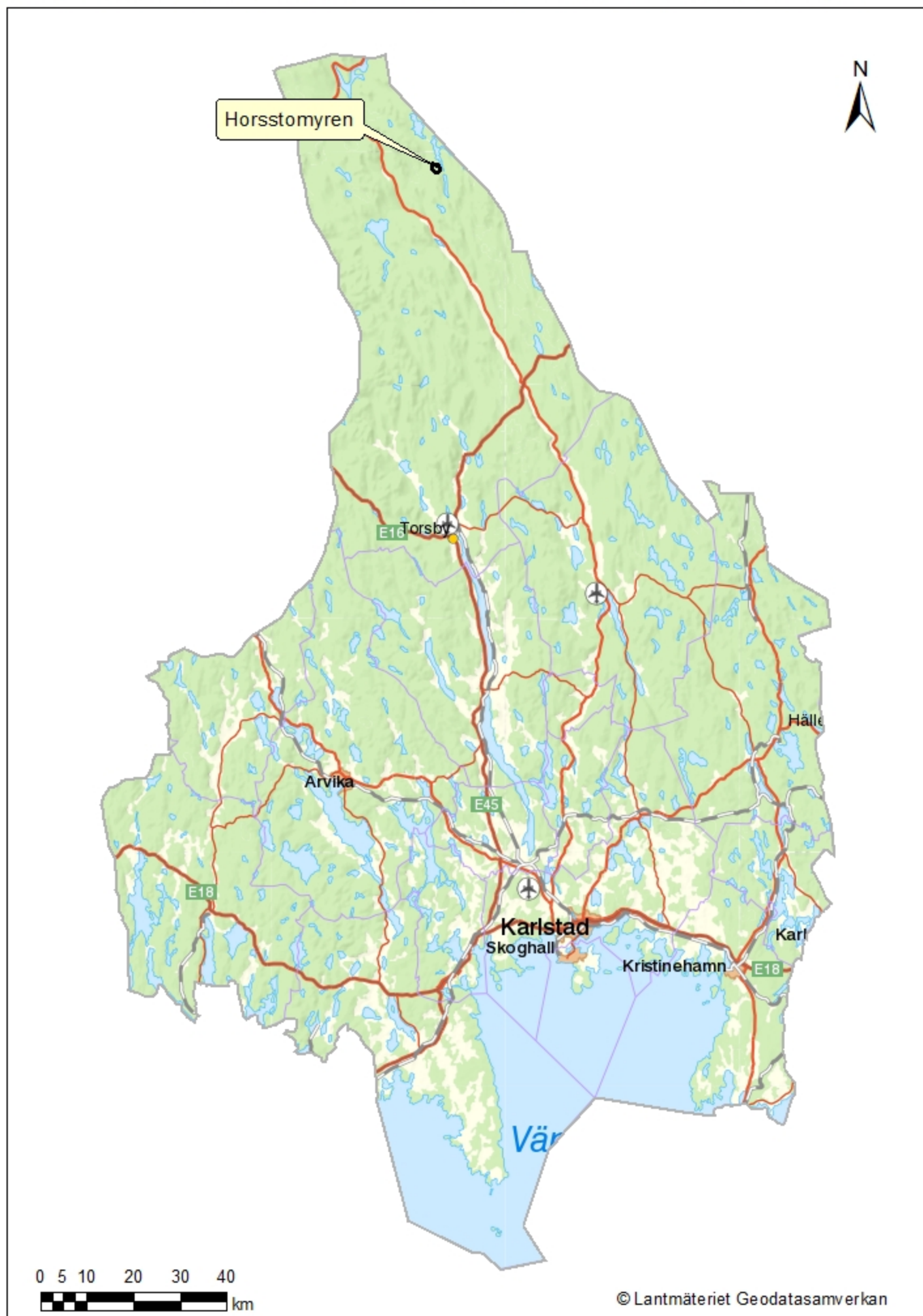
För orre även:

- Naturvårdsverket. 2008. Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. Rapport 5813.

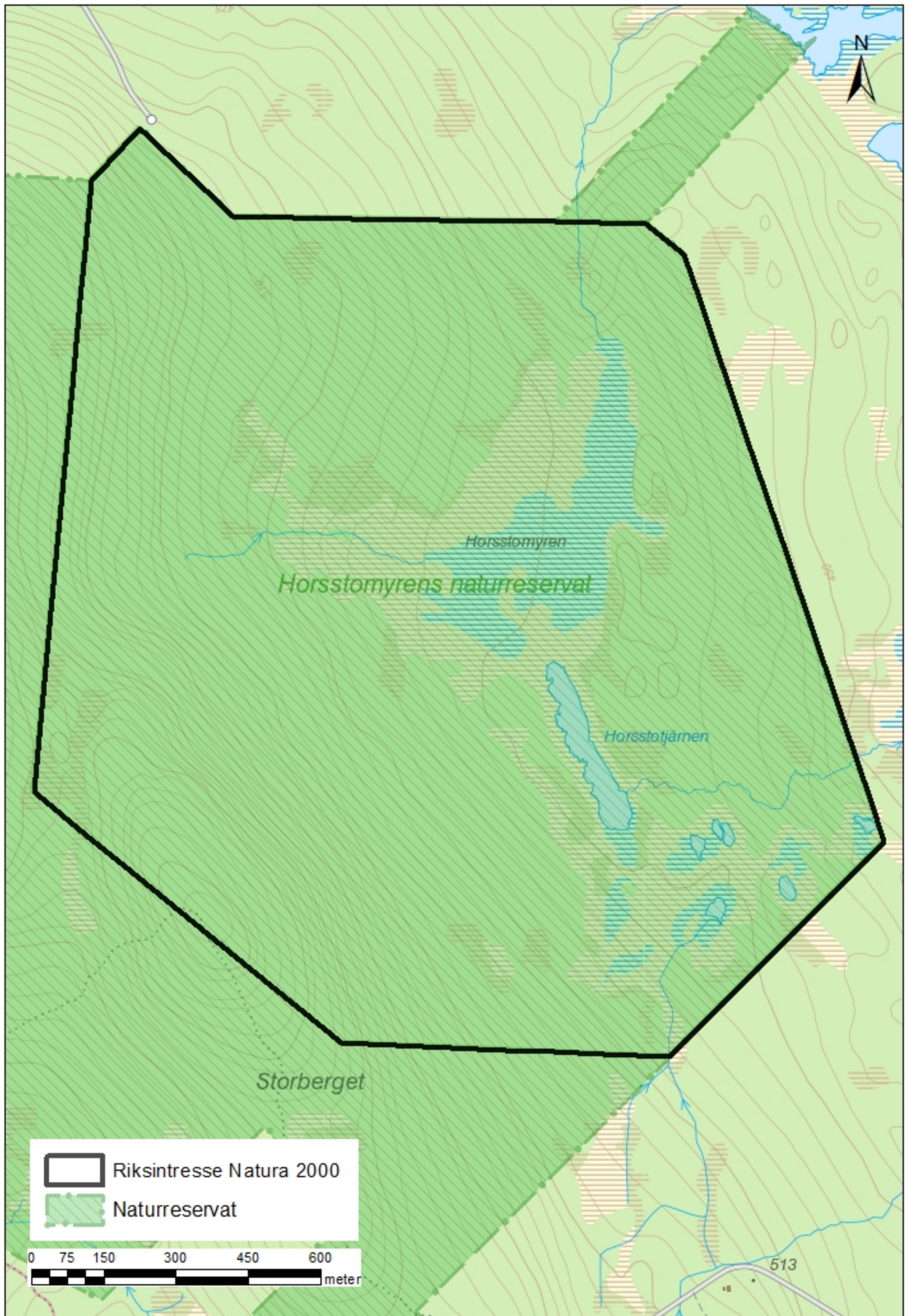
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

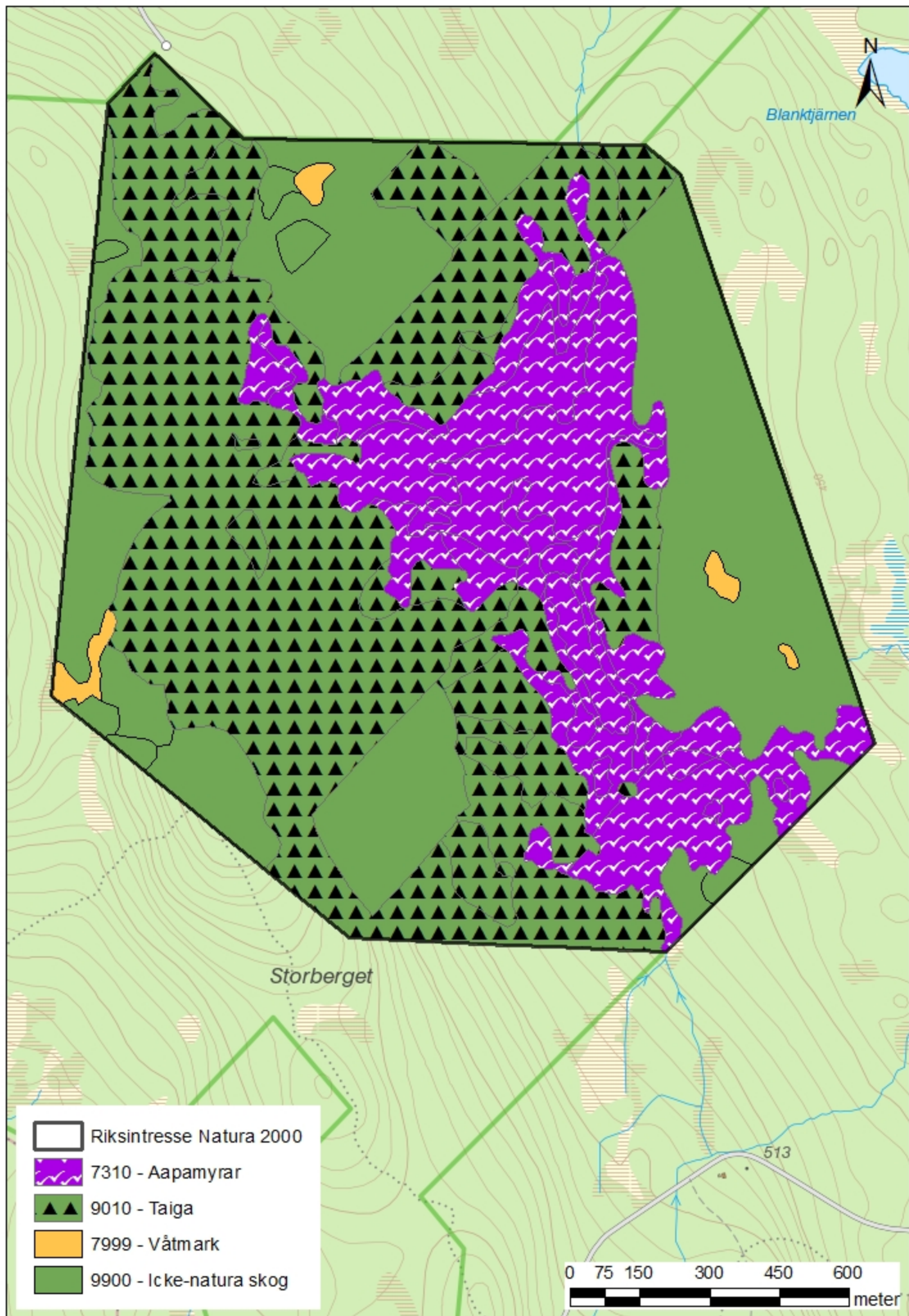
Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Horsstomyren

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Horsstomyren

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland